

Korte kroniek van Brabant (korte versie 1)

Jan van Boendale

editie J.H. Bormans

bron

Korte kroniek van Brabant (korte versie 1). In: Instituut voor Nederlandse Lexicologie (samenstelling en redactie), *Cd-rom Middelnederlands*. Sdu Uitgevers/Standaard Uitgeverij, Den Haag/Antwerpen 1998.

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/boen001kort02_01/colofon.php

© 2012 dbnl

Die corte coronike van Brabant

- Het es goet spreken van den goeden,
Van den vromen ende van den vroeden,
Die hem voormaels setten ter eeren;
Want men mach er ane leeren
5 Vele dooghden ende wijsheiden,
Die sijn leven daer bi wille leiden.
Hier na willic u nu segghen,
Ende in corten woorden uutlegghen
Van den besten prinsen waerlike
10 Die ye quamen in ertrike,
Daer die edele hertoghen fijn
Van Brabant af comen sijn.
Mi wondert wat hem ghinc ane
Die dat segghen van den zwane
15 Visierden ende brachten voort;
Want dan was nie ghehoort,
Dat een zwane mensce mocht wesen.
Die aldus lesen
Ende dichten quade truffen,
20 Daer si tfolc mede versuffen,
Si doen daer ane sonde groot.

- Nu hoort hier al bloot
 Die corte coronike te hant
 Van den prinsen van Brabant,
 25 Hoe si hieten ende wie si waren,
 Binnen .XXV. hondert jaren,
 Tote op den derden Janne
 Die nu comen es te manne.
 God Ons Heere die moet hem gheven
 30 Wijsheit ende langhe leven,
 Heerlicheit ende victorie
 Ende daer na die eweghe glorie.
 Amen segghet met soeten sinnen.
 Nu hoort hier na, ic sal beghinnen.
 35 Doen Troyen met ghewelt
 Ghedestruert was ende ghevelt,
 Daer die Grieken met wraken
 Van Helenen dat ontsaken,
 .XI. hondert jaer ende daer toe voort
 40 Vore Ons Heeren gheboort
 Omtrent .LIX. jaer,
 Doen vloon uut door den vaer
 Die beste prinsen waerlike
 Die ye quamen in ertrike,
 45 Hectors gheslechte, des heeren groot,
 Die noyt en vant sijn ghenoot;
 Soe dat des volcs eene partie
 Ghetoghen quamen in Hongherie
 Beide met kindren ende met wiven,
 50 Alse die daer wilden bliven;
 Ende daer bleven si alsoe voort

- Tote na Christus gheboort
 Omtrent vierdhalf hondert jaer.
 Ende omdat hem was te swaer
- 55 Die keiser Valentiniaen,
 Daer si jeghen hadden mesdaen,
 Soe rumeden si Hongherien
 Ende quamen met haerre partien,
 Ende besaten alle die termine
- 60 Tusscen der Denouwen ende den Rine;
 Ende daer maecten si aldus
 Eenen coninc, hiet Priamus,
 Die vroom was ende van machte,
 Comen van Hectors gheslachte.
- 65 Dese Priamus die wan
 Marcomeruse den vromen man.
 Marcomerus wan Ferromonde,
 Die crone droech in sinen stonde,
 Ende Ferromont wan Clodione,
- 70 Die na hem droech die crone;
 Ende Clodioen wan Merowinghe,
 Die soe handelde sine dinghe,
 Dat hijt al wan met ghewelt
 Tusscen den Rine ende der Scelt,
- 75 Ende Camerike alsoe voort,
 Dat noch tAlmaenghen behoort.
 Deze Merowinc wan Hilderike,
 Ende Hilderijc wan sekerlike
 Clodoveuse den coninc,
- 80 Die eerst kerstendom ontfinc
 Van den coninghen vore ghenoeempt;
 Dander .V. bleven verdoempt.
 Dese bleef kersten goet van prise

- Bi den rade van Sente Remise,
 85 Diene doopte metter hant,
 Ende heefden Lodewijc ghenant.
 Dese Lodewijc wan eenen sone,
 Hiet Clotarius, ende die gone
 Wan Cilperike den vromen man
 90 Die Lotharus[e] den Grooten wan;
 Die voort al wan metter hant
 Van Sassen tot Spaengienlant.
 Van Dagobrechte sinen sone
 Die na hem droech die crone
 95 Ende van den coninghen te samen
 Die na desen coninc quamen,
 Dat laet ic hier al stille staen,
 Ende wille op siere dochter gaen;
 Blitilt hiet si, vindic bescreven,
 100 Ende was te huwelec ghegheven
 Eenen edelen man uutvercoren,
 Anselberte, van Rome gheboren,
 Die bi hare eenen sone wan;
 Arnout soe hiet die edel man,
 105 Ende dese Arnout, alst God woude,
 Wan den goeden Sente Arnoude,
 Die grave sat met ghewelt
 In Vlaenderen neffens der Scelt.
 Sente Arnout, die heileghe wise,
 110 Die wan den goeden Anghise
 Die Sente Begghen nam te wive.
 Nu hoort wat ic u hier scrive :
 Dese Begghe was sonder twivel
 Sente Ghertruden suster van Nivel,
 115 Ende waren Puppijns dochteren beide,
 Die te Landen woonde aen die heide,
 Ende was dierste hertoghe becant

- Op Haspegouwe ende in Brabant.
 Sijn vader hiet Karleman,
 120 Ende was dierste die ghewan
 Heerscap op Haspegouwe
 Ende hiet die prinse, als ic scouwe.
 Thertoghedom bleef op Begghen
 Pippijns dochter, daer wi af segghen,
 125 Ende op haren man Anghise.
 Dese wonnen eenen sone van prise,
 Pippijn hiet hi van Herstale,
 Die daer ierst maecte die sale.
 Hi was dierste die dwanc
 130 Die Vriesen aen haren danc,
 Ende haren hertoghe sloech doot;
 Soe dat si door die noot
 Moesten werden kerstijn.
 Eenen sone liet Pippijn,
 135 Karle Martele, dien stouten man,
 Die noyt en vacht hine verwan;
 Die al sijn leven vromelike
 Berechte tlant van Vrankerike,
 Ende machtegher was in sinen jaren
 140 Dan die coninghe selve waren.
 Karle Marteel liet eenen sone,
 Cleine Pippijn hiet die gone,
 Op wien die vrancse crone
 Gheluckelike quam ende scone
 145 Bi den paus ende bi den heeren,
 Die Puppine wilden eeren
 Om sine doghet ende daer toe mede
 Om sine groote vromichede.
 Die paus leider op sinen ban
 150 Wie si waren, wijf of man,
 Die hem of sinen nacomelinghen

- Die crone namen of onderghinghen,
 Dat si souden te dien stonde
 Verwaten sijn van Gods monde.
- 155 Dus gheluckelike ende dus scone
 Quam Brabants hertoghe ter crone
 Int carnatioen voor waer
 .VJJ^c. ende vijftech jaer.
 Cleine Puppijn eenen sone liet
- 160 Die Karle die Grootte hiet,
 Die alleene hadde meer eeren
 Dan sijn vorders alle die heeren.
 Dit was hi alleene bisonder,
 Die wilen wrachte dat wonder:
- 165 Die keiser ende coninc was becant
 Ende heere in al kersten lant.
 .LXXIIJ. jaer was hi out
 Doen hi gout der natueren scout,
 Ende .XLVIJ. jaer al te gader
- 170 Droeck hi crone na sinen vader.
 .VIIJ^c. screef men ende .XVIJ. met
 Doen hi sterf, dus eest gheset;
 Ende leghet in sine capelle tAken,
 Die hi daer selve dede maken.
- 175 Grootte Karle liet sijn rike
 Sinen sone Lodewike,
 Ende Lodewijc liet sinen sone voort,
 Dien men Caluwen Karle noemen hoort.
 Dese Karle liet sinen sone dan,
- 180 Lodewijc die Lispere hiet die man,
 Die tlant hielt eene corte stonde,
 Ende hadde eene quade faconde.
 Eenen sone die Lispere liet

- Die Simpel Karle hiet.
 185 Simpel Karle liet eenen sone,
 Lodewijc hiet die gone;
 Die was vader van sonen tween
 Karle soe hiet die een,
 Ende was hertoghe in Brabant;
 190 Dander was Lotharijs ghenant,
 Ende bleef coninc in Vrankerike,
 Ende liet sinen sone Lodewike,
 Die maer een jaer was coninc
 Na dat hi die crone ontfinc.
 195 Hem en bleef gheen kint verworven.
 Nu es die crone verstorven
 Op Karlen sinen oom,
 Dies ic te hant nam goom,
 Die hertoghe in Brabant was.
 200 Karle bewant hem das
 Dat hi bereide sine vaert
 Met sinen volke te Vrankerijc waert,
 Te sinen verstorvenen goede.
 Daer jeghen was op sine hoede
 205 Hughe Capet, grave van Parijs,
 Die scalc was ende wijs
 Ende peinsde Karle te wederstane
 Ende selve die crone tontfane;
 Hi wederstont Karle met stride
 210 Bi Louwen ten selve tide,
 Ende Karle heefden ghescoffiert;
 Maer onlanghe heeft gheviert,
 Hine brachte weder meneghen deggen
 Ende heeft Karle in Louwen belegghen;
 215 Karle trac uut met ghewelde

- Ende scoffierden echt opten velde,
 Soe dat hi cume ontfloe:
 Wat dede Hughe doe?
 Hoort hier groote mordaet:
 220 Hi viseerde eenen anderen raet,
 Ende maecte vrientscap metten biscop,
 Die hem snachts die porten dede op
 Van der stat van Louwen,
 Ende met deser ontrouwen
 225 Vinc hi Karle met liste
 Op sijn bedde eer ment wiste,
 Ende voerden te Orlens ghevaen.
 Daer soe sterf hi saen,
 Ende Hughe bleef coninc met vreden,
 230 Dat sine nacomelinghe sijn noch heden;
 Want de groote Philips, God weet,
 Die te Mons in Pevele street,
 Ende die Vlaminghen daer verwan,
 Die was recht de .XII. de man
 235 Na desen valschen Hughen;
 Soe hooric die boeken tughen.
 Aldus bleef Brabants gheslechte
 Van der cronen onterft tonrechte,
 Doen si croon hadden ghedraghen daer
 240 Omtrent .II.^c ende .XL. jaer.
 Die onghevalleghe Karle liet
 Eene dochter die Gheerbergh hiet,
 Die nemmeer en behielt na den vader
 Dan Loven ende Bruessele te gader,
 245 Ende een luttel dorpen daer toe;
 Want die keiser gaf doe
 Tlant van Lothrike henen
 Eenen Godevaerde van Ardenen,
 Die heere van Lothrike es bleven.

- 250 Dit coste Lambrechte sijn leven
Gheerberghen man ende sinen lieden,
Omdatti Godevaerde wilde verbieden
Thertoghedom, alsoe ic las,
Daer sijn wijf recht oor af was,
- 255 Bi Florines in eenen stride
Daer si beide streden met nide.
Gheerbergh die dus verloos algader
Vrankerijc, Lothrijc, man ende vader,
Hadde eenen sone, Heinrike den Ouden,
- 260 Die dat graefschap heeft behouden
Van Lovene ende van Bruessele mede
Dus vinden wijt ter waerhede.
Die Heinric wan Lambrechte,
Die de canesien stechte
- 265 Te Lovene ende te Bruessele, om dat
Sijnre zielen soude sijn te bat.
Die Lambrecht daer men nu af telt,
Hadde eene suster, hiet Machtelt,
Was gravinne van Bonen;
- 270 Twee hare kinderen droeghen cronen
Te Jherusalem tenden een:
Godevaert van Bolioen hiet deen,
Ende dandre Bouden, die stoute man,
Die theileghe lant algader wan.
- 275 Wat hulpt hier langhe ghelet?
Aldus vindict gheset
Derre graven waren sesse

Deen tenden anderen, seit die lesse;
 Eert op Godevaerde metten baerde quam,
 280 Die thertoghedom weder ane nam;
 Want keiser Heinric verhieffen hoghe
 Met vonnessen weder te hertoghe
 Over Lothrijc, dat met allen
 Sinen vorderen was ontvallen,
 285 Ende dArdenoise te haren verwite
 Worden des heerscaps quite
 Int carnatioen voorwaer
 .XI.^c ende XXX. jaer.
 Metten baerde die hertoghe waert
 290 Liet na hem eenen Godevaert,
 Ende dese wan Godevaert den derden,
 Die alle waren van grooter werden.
 Die derde Godevaert die wan
 Heinrike den stouten man,
 295 Die capitein was over meere
 Van al dien kerstenen heere,
 Ende Ludike wan die stat.
 Te Colene sterf hi na dat,
 Ende was hier neder bracht met zeere.
 300 Te Lovene soe leit dese heere.
 Die Heinric wan Heinrike,
 Die noyt en vant sijn ghelike,
 Die Dalem wan met siere cracht,
 Ende voor die stat van Colene vacht,
 305 Ende al dat lant doorrان,

- Ende die Stadinghe wan,
 Ende Randenrode slechte,
 Ende sijn dinc alsoe berechte,
 Datten al die ghene ontsaghen,
 310 Die sijns hoorden ghewaghen.
 Te Vileer leeght hi int graf.
 Daer soe bleef een sone af,
 Die goedertieren Heinric,
 Die dedelste was waerlic
 315 Van seden ende van maghen
 Die leefde in dien daghen.
 Te Lovene leit hi ten Predicaren.
 Na hem soe liet hi te waren Den vromen hertoghe Jan,
 320 Die tlant van Limborch wan
 Te Woeronc in den grooten strijt,
 Soe dat men in der werelt wijt
 Van hem te segghene wiste;
 Want hi noyt der eeren en miste.
 325 Te Baren ter tafelronden
 Sterf hi van eenre wonden,
 Ende was neder bracht hier ave
 Te Bruessele tsinen grave.
 Ten Minderbroederen soe leeght hi.
 330 Men screef doen, gheloves mi,
 .XIJ.^c.XC. ende viere.
 Eenen sone liet dese fiere,
 Dat was die ander Jan,
 Die tlant van Wasseberghe wan:
 335 Scone was hi ende sprekende wale,

Ende sterf ter Vueren in sine zale,
 Ende wert te Bruessele met groter haven
 In Sinte Goedelen choer begraven.
 Een kint liet hi hem naer,
 340 Ende was out maer .XIJ. iaer
 Doen zijn vader sterf, die goede man,
 Ende es gheheeten die derde Jan,
 Die in Brabant nu es heere
 Ende hem ooc gheset heeft ter eere
 345 Tusscen de Mase ende den Rijn,
 Daer sine palen ghewidet zijn,
 Daer hi metten soonsten heere quam
 Dat men over Mase ye vernam.
 Nu hebdi ghehoort ende vernomen
 350 Van [den] beghinne dat hercomen
 Van den hoghen prinsen van Brabant,
 Alsoe als ict ghescreven vant
 In goeden vrayen boeken.
 Die des wille gheroeken
 355 Datti heur yeeste lese vore ende na,
 Ic radem datti ten boeke ga
 Dat ic maecte en es niet lanc;
 Daer vint hijt al sonder wanc
 Tot op desen hertoghe Janne,
 360 Die nu eerst compt te manne.
 Hi waert hertoghe in groter eeren
 Doen men screef dat iaer Ons Heeren
 .XIII^c. ende .XII. mede.

Nu bidden wi alle eene bede,
365 Dat hem God onne voort ane
In allen dogheden te volstane,
Ende in allen poenten van eeren
Die wel voeghen lantsheeren,
Soe dat hi ende tlant in eeren si,
370 Ende Gods hulde beware daer bi.
Dat wert ghemaect in die port
TAntwerpen, na Gods ghehort
.XIII^c. ende .XXIJ. mede.
375 God gheve ons allen sinen vrede.

Amen.